

Revista d'Olot

FESTA MAJOR DE 1926

AGOST-SETEMBRE

PREU: 1'50

Transports

SERRADELL

OFEREIX ELS SEUS SERVEIS
PER A TOTA MENA D'EXPEDICIONS

J. S. SERRADELL

SAL - CEREALS - VINS

«LA CASA DE LES BICICLETES»

DE

MIQUEL BAUS

AUTOMOVILS

DE LLOGUER PER A
BATEIGS I EXCURSIONS

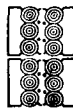
TALLER DE REPARACIONS
DE TOTA MENA

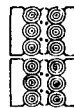
HOSPICI, 9 OLOT TELEF. 294

LA FLOR DEL PIRINEU

(MARCA REGISTRADA)

GRAN FABRICA DE LI AN-
GONISSES I EMBUTITS
FINS. PERNILS DEL PAIS I
DEMES PRODUCTES DEL
PORC

Especialitats: Butifarra catalana
en budell cular. Pernils sense os,
cuïts en son propi suc (en lla-
nes). Dits en dolç. Crema de Foie-
gras (trufat). Mortadelles, Cap de
jabali i altres conserves de vi-
andes del porc en llaunes, propies per hotels, res-
taurants, balnearis, colles excursionistes, etc., etc.

BALDIRI DESCALS AUBERT

OLOT (Girona) - - Apartat de Correus, 5

DIATERMIA

Model Neo-thermoflux - Bany de
4 cel·les - El més potent i eficaç
tractament físic per la cura de la
majoria de les malalties i a la ve-
gada el més inofensiu degudament
aplicat.

RAIGS X EN TUBS DE GAS
I COOLIDGE

Instal·lacions fisioteràpiques completes

JAUME GASSIOT

DOCTOR EN MEDICINA

DOLORS (XAMFRÀ A S. RAFEL) - - OLOT

BOIBARATO

ST. RAFEL, 16

OLOT

PER PREUS I CALI-
TATS NO HI
HA COMPE-
TENCIA POSSIBLE

CONFECIO DE TOTA CLASSE DE ROBES

Especialitat en moqedors i manteletes

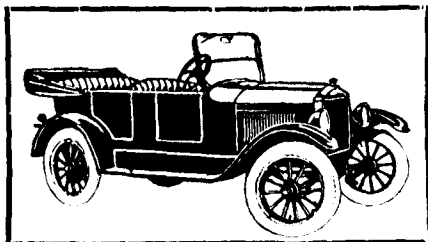
BONS PREUS

SEMPRE NOU

GARAGE BAUS

AUTOS DE LLOGUER

Moto Nafta, Olis i Grasses

REPARACIONS D'AUTOS * CONS-
TRUCCIO DE CARROCERIES

Representant del CHERVOLET

Carretera Girona, 23 - TELEFONO, 284

VICENS OLIVERAS

JOSEP M.^A JUTGLAR

COMISSIONS I REPRESENTACIONS

DELEGATS DEL
CENTRO INTERNACIONAL DE INTERCAMBIO

REPRESENTANTS DELS AUTOMOBILS
STUDEBAKER

AGENTS DE LES COMPANYIES
LA PRESERVATICE

ACCIDENTS
LA NATIONALE
INCENDIS - VIDA

MULLERAS, 36 1.ER - OLOT

Josep FREIXA

Comissions i Re-
presentacions

Primeres Matèries

Productes comercials

Carrer Valls Nous, 18

TELÉFON, 30 - OLOT

FÁBRICA DE MOSAICS HIDRÁULICS

Francisco SADURNÍ

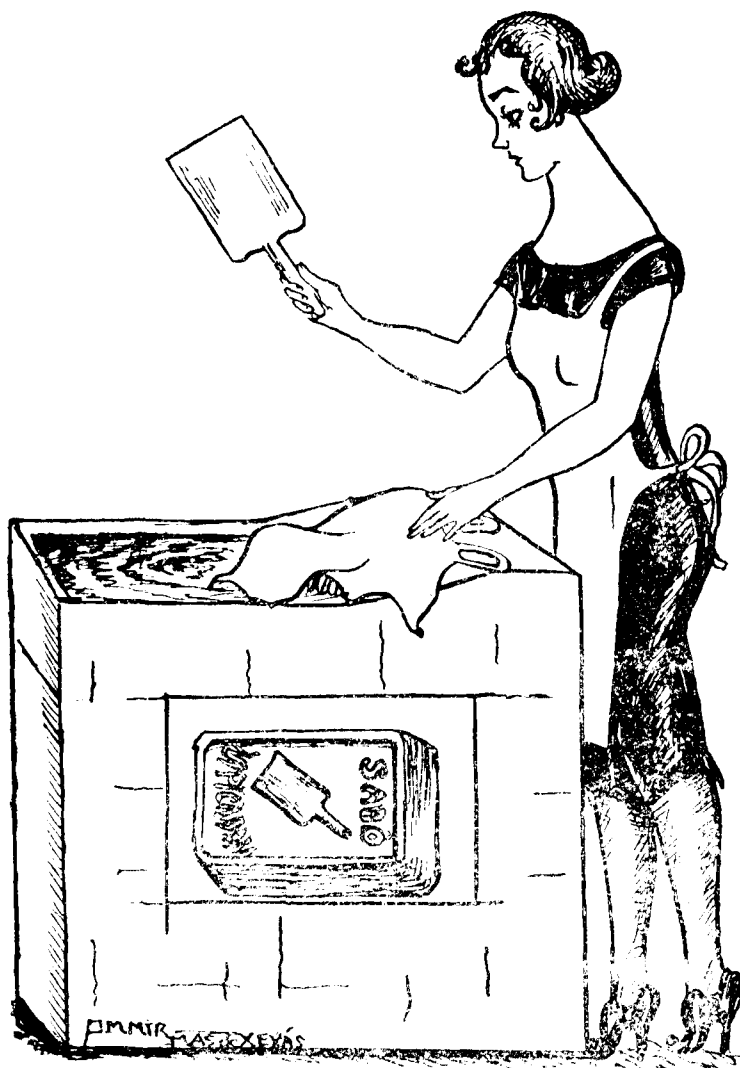
GRANS EXISTENCIES AMB
GARANTIA DE QUALITAT
PREUS REDUITS

CARRER PALUZIE, N.º 1 OLOT

Sempre rento la meva roba amb el sabó marca
“LA PICADORA,”

ja que m'he arribat a convèncer de la seva suavitat, finura i economia,
tant pel seu preu com per lo bé que neteja i fa que
és conservi sempre en bon estat la roba

§

DE VENDA: a tots els establiments

BANCA ARNÚS

Successora d'EVARIST ARNÚS
Fundada en 1846

SUCURSAL D' OLOT
Plaça d'Alfons XII, 13

Aquesta Sucursal realitza tota classe d'operacions de Banca i Borsa, en particular les següents:
Compra i venda al comptat, en el acte, de Fons de l'Estat, Municipi i Diputació i Obligacions de ferrocarrils, ports i empreses industrials de contractació corrent. Negociació de Cupons i Títols amortitzats, revisant curosament els sortejos d'amortització.

Prèstecs sobre valors, ordres per a totes les Borses d'Espanya i de l'estranger. Conversió, canvis de Títols i renovació de fulles de Cupons. Subscripcions a tots els Emprèstits.

Dipòsits de valors en custòdia. Obertura de comptes corrents a la vista i a terme fixo amb abonament d'interessos. Comptes de crèdits amb garantia de valors de fàcil negociació. Comptes corrents de valors nacionals i estrangers. Comptes d'Estalvi.

Compra i venda de bitllets i monedes estrangeres. Cobrament i descompte d'Efectes sobre la plaça, Espanya i estranger. Emissió de girs i cartes de crèdit sobre la península i estranger (Ultramar inclusiu).

La **BANCA ARNÚS** disposa d'un servei especial d'estudis financers mitjançant el qual pot facilitar als seus clients informacions sobre tota classe de valors cotitzats a Borsa.

També publica trimestralment un Butlletí d'informació financiera que envia gratuïtament a les persones que'l sollicitin. Emissions d'emprèstits per compte de corporacions oficials i societats industrials.

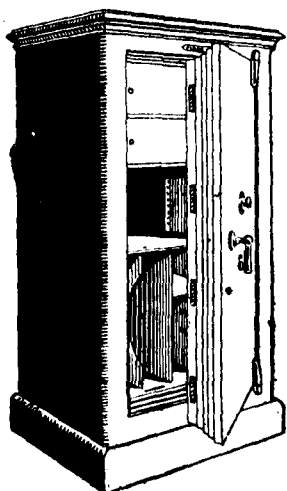
CAIXES PER A CABALS

D'ACER
IMPERFORABLE

BASCULES

PIBERNAT

BARCELONA
PARLAMENT 9 i 11

PUBLICITE M MIR BARNA

REPRESENTANT A OLOT: SALVI FÁBREGAS

FARMACIA
I LABORATORI

M.

F

A

J

U

L

A

OLOT

Estafloxil FAJULA

De maravillosos efectes en el tra-
tament de fluruncos, vespes, mus-
sols etc., etc.

HOTEL IBERICA

Comte Asalt, 13 :: BARCELONA :: (junt a la Rambla)

Te instalat aigua
corrent en les habi-
tacions i quarto de
bany general.

Telèfon Interurbà

Servei esplèndid
Pensió econòmica
Es el més cèntric
Junt als teatres i
linees de tramvies

PROBARLO ES QUEDAR-SE CLIENT

VINS I LICORS DE MARQUE
PELAI PLANAGUMÀ
SANT RAFAEL, 23

MOBLES

ENRIC SALA

SANT RAFAEL, 24 (al costat del Banc d'Olot)

La casa millor assortida en
mobles de bon gust, sòlids
i econòmics per ser de cons-
: : : trucció propia : : :

GRAN VARIETAT EN DORMITORIS,
MENJADORS, SALES, ETC., ETC.
ESPECIALITAT EN ELS ENCARRECS

Recomanem a tots els que
tinguin d'adquirir algun mo-
ble qu'ens visitin, i podrà
comprar en bones condicions

EL PAPER

CARLETS

és el més bo

ENGOMAT

La Mecnògrafa Industrial

Taller mecànic-elèctric per a la neteja y repa-
ració de màquines d'escriure i calcular de totes
menes; accessoris, peces de recanvi. tipus se-
nyals, cintes, etc.

REPARACIO DE PLUMES ESTILOGRAFIQUES

ABONAMENTS ANUALS

JOSEP CARRERAS MOYA

MECANIC-AJUSTADOR

Despatx i Taller: PLAÇA MARQUES DE CAMPS, 4, 1.st. GIRONA
PER ENCAPRECS A OLOT: ELISSEU CASTELLS

DEMANEU

Informació dels nous productes:

Tortugades per a desaigües,

Tuberíes per a conduccions
a gran pressió.

Patentats per la

URALITA S. A.

ADRESSEU-VOS A:

AGENCIA SERRADELL

REVISTA D'OLOT

PUBLICACIÓ MENSUAL IL·LUSTRADA

ANY I

OLOT, AGOST-SETEMBRE DE 1926

NUMS. VIII I IX

Subscripció: Olot 1'50 pts. trimestre
Espanya. 7'00 » l'any
Estranger. 9'00 » »
Número solt. 0'60 » »

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ:
Carrer Nou de Sant Antoni, número 7
No es retornen els originals.

PARENTESI

QOM tots els anys, enguany també la nostra ciutat es vesteix amb les seves millors gales per a celebrar la seva Festa Major. Ens ho anuncia el trilllejar alegre de les campanes dels nostres cloquers pairals, les lluminàries dels nostres passeigs i places, l'alegría i l'il·lusió que es trasllueix en el rostre de cada un dels olotins. doncs la Festa Major ciutadana sempre serà un motiu d'innegable joia, com un oasi retornador en mig de les vicissituds no sempre venturoses del viure quotidià...

Ditxós aquell qui pot i sap gustar tot l'encís d'aquests dies de Festes! Ditxós aquell qui pòt i sap lliurar se, en el transcurs d'aquests jorns brevíssims, de totes les trifulgues i misèries humanes i sap entregar-se a l'alegría, a l'esbojarrament que li brinden les Festes! Qui vulgui gustar-ne la seva joia, qui vulgui disfrutar de tot el seu encís obri un parèntesi en la seva existència; que es desempallegui del pés feixuc dels mals fets que més o menys amarguen la vida de cada home i es llençi, sadollat d'un falaguer optimisme, al gaudi d'aquests dies tradicionals que li ofereix la Providència... Després, recomençarà altra vegada la lluita, recomençaràn les preocupacions quotidianes; però, ara com ara, oblidem-les per uns comptats dies, i posem les nostres il·lusions a totes les possibilitats falagueres d'aquestes anyals diades...

Si la ciutat s'enjoia per carrers i places, si la ciutat, per fòra, traspua alegría i contentament, procurem que dintre la llar de tots els olotins hi regni també la més franca joia! Que al voltant d'una taula ben parada i pròdiga, cada rostre dugui l'empremta de la ventura als ulls! Que, del carrer estant, pèls balcons oberts al sol i fistonejats de clavellines, se senti el dringar de les copes i l'alegre cascabelleig de les rialles! Que dintre el cor de cada ciutadà hi canti una alosa! Després, una volta passades les festes, quan les gallardes dels nostres passeigs cauran en una colpadora lassitud, quan hauran enmudit els saraus i seran desfetes les germanívols rodones de la nostra dança, quan s'haurà esbargit el bullicí de la gentada i ens sentirem el cor enyoradiç de les recents gaubances, tirem-nos altra vegada al mar de la vida per afrontar tots els seus atzars... Però ara, no; ara obrim un parèntesi: Gustem tan sols l'alegría de les Festes!

OLOT

A l'amic cordial i fervorós olotí
En Josep M.^o Mir Mas de Xexàs

Heu's aci una paraula que per si sola ja irradia llum i color. Parlar d'aquesta muntanyenca ciutat catalana, és parlar de la vida en el sentit més bell i atractiu, és que ella ha sabut devenir la concreció dels elements indispensables per a moure's a obrar constantment i noble. Mireu-la com s'eleva corpulenta i joliva, alt el front, signe d'honoradesa; inquiet l'esperit, sacra inquietud prometedora; curull el cor d'aquella sang tan pura que és amor tendral i bravesa ensem. És aquesta la ciutat dels encontorns volcànics, essent, avui, el seu cor l'únic volcà en erupció formidable. Ciutat ardida, camina sense vacil·lacions, àgil el peu, amunt, amunt dels viaranyes difícils del progrés. El fill d'Olot, estima son terreny nadiu amb un amor pulcre i fervorós, s'hi troba a pler en els braços de la mare i en tan dolça pau broda, serenament, sos somnis sublimadors. Jo diria que la tasca dels olotins és una tasca gelosament concentradora, escrupolosament olotina; no és que no sien altruistes, no, el seu anhel—jo crec—és fer de sa ciutat una força robusta i digna que sia l'admiració de tothom. Voleu un anhel més aurígemat?—I, si una flor així, que es bada rica i briosa, hom la pot contemplar en mig la frondositat artística d'un gran verger, és clar, llavors creix el doble son encis. Tal és Olot entre el teixit de sos famosos paisatges. Sense aquesta apariència brillantíssima, sense aquesta vestidura màgica, la ciutat podria, si, estotjar en son fons grans virtuts, no seria, però, com és ara un imant tan poderós. Mare Natura es complau en circumdar-la de les mellors gales. Preneu un caminó qualsevulla i no tardarà en posar davant de vostres ulls un edem, Font Moixina, Font de les Tries, Font de St. Roc entre molts i molts d'altres són llocs admirables, magnífics festivals d'art i bellesa, arbres i flors i ocells i aigua regalada hi conviuen en tendrívola germanor. L'inspiració, tan se val, hi és flor molt aromosa. L'artista més exigent és corprès i no es cansa d'estudiar l'opulència exquisida d'aquest terreny privilegiat, ample tapís vivent, glòria de la simpàtica Ciutat... I, per damunt de tanta meravella, tat un colomet blanquíssim, hi voleia encara, nit i dia, la mirada protectora de la Verge del Tura.

PERE VERDAGUER, Prev.

IMPRESSIONS

Uns benvolguts amics olotins m'han pregat a escriure algunes impressions d'Olot. Què hi diré, pobre de mí? Ja que tantes personalitats molt erudites han fet magistralment amb poesia i amb prosa elogis ben merescuts d'aquesta maravellosa terra, que com més l'admiro més bella la veig! i que els grans artistes olotins l'han interpretada magistralment.

Feia temps que jo no podia venir a Olot i al tornar-hi m'ha sorprès sobremanera la vitalitat d'aquesta comarca que la trobo desconeguda completament. Bé podem dir que Olot és una ciutat rica i plena de tresors materials, de progrés i emmantellada d'un optimisme envejable; puix camina depressa vers un pervindre modern, que és vida intensa i joventut. La seva inquietut s'ens mostra en sa vida febrosa i de treball i en els seus paratges ombrívols i sobretot en aquests aixamplis hermosíssims que embelleixen la ciutat per tots indrets.

Hi ha poblacions que destrueixen sovint ses bel·leses naturals per transformacions inevitables. Aquí a Olot no n'he vist de semblants destruccions i, potser degut a un instint delicat de l'esperit d'aquesta terra, tot el que ha renovat no s'ha separat del ritme general del seu ambient. Hom no hi veu cap nota discordant dintre el seu gran quadre que tothom admira.

ESCOLA OLOTINA

PRAT DE LA SALUT

Vagamondejant moltes vegades per aquesta encontrada m'extasia tanta bellesa equilibrada; tot té aquí una gran distinció, una senyoria noble. No heu reparat que dintre els boscos de roures, per exemple a la Moixina i en el Bosc de Maruny, s'hi respira aquella quietud i aquell respecte dels interiors d'una catedral, aquell silenci i aquell benestar que és fill del recolliment i de la devoció a la Bellesa? Tot el que abarca aquesta rica comarca és certament com un gran temple, quines bòvedes són aquest cel tan sublim que s'hi obira. Deu ens ha fet una gran ofrena als artistes perquè tinguem que alabar-lo fervorosament amb la interpretació de la seva gran Obra. N'és tant de perfecta, però tant! que per més que la vulgueu espatllar no és possible lograr-ho. Poseu-hi en qualsevol lloc d'aquesta terra la cosa més vulgar, per exemple una paret d'obra o un roquissam i l'any vinent aquella paret la trovereu embolcallada per unes eures que, a la primavera estan plenes de flors, a l'istiu brodades d'una molsa envellutada i a la tardor sembla com si hi hagués un grapat de joies.

Aquest fenomen no l'he vist enlloc més sinó a Mallorca.

A Mallorca també la naturalesa té aquesta particularitat com la d'Olot. Tot és hermós per ella mateixa. Aquell poblet de Valldemosa és una meravella. Hom al conuiu-hi algun temps també hi sent les mateixes emocions que es gaudeixen a Olot; sota aquelles muntanyes iquins escenaris també s'hi obiren! Naturalment que ben diferents dels d'Olot. Aquí tot és amarad d'aigua i l'atmosfera aquosa dona a la vegetació i celestia aquestes fineses de color incomparables, tot llumejant de matisos magestuosos les llunyanies pirinenques. A Mallorca és l'eixut que li dona formosor i l'humitat del mar que envolta aquelles sumptuoses muntanyes calcàrees, que semblen grapats de la més cobdiciada pedreria. Al contemplar aquells atmetllers de Valldemosa pensava que sols són dignes d'èsser interpretats pels artistes japonesos. I no és com un somni el contemplar aquell mar que s'admira des de Miramar? quin fons d'arabescs de plata i or!

Són dos terres aquestes d'Olot i Mallorca uns tresors que encara no s'els estimen prou els homes. Jo dono gràcies a Deu per la sort que he tingut en poder fruïr d'aquesta preciosa terra d'Olot. Hi tinc tants de records d'intensa recordança, l'enyor de tantes persones estimades desaparescudes; hi he treballat amb el meu art amb tan d'entusiasme; hi ha gosat tan mon esperit, hi he viscut tan bé...

ENRIC GALWEY.

UNA PAGINA D'HISTÒRIA OLOTINA

LA vila d'Olot fou una de les que més aferrissadament lluitaren contra els francesos. Feia més de dos anys que l'heroica Girona s'havia rendit, i encara els habitants d'aquelles rodalies sortien de tots indrets a escometre l'enemic. Els guerrillers d'En Fàbregues i En Simonet eren eficaçment ajudats en llurs ardides empreses, que quasi sempre tenien per teatre la muntanya protectora. Els soldats imperials a penes eren senyors del terreny que trepitjaven, car, quan més confiats estaven, els muntanyencs eixien impensadament de la boscuria i feien foc contra els invasors. Aquesta tàctica motivà un decret del governador general de Catalunya, Charles Décaen, dictat a Olot el 30 de maig de 1812, pel qual s'imposaven sancions duríssimes.

Amb tot, la desitjada pacificació no va pas ésser un fet, al contrari: era massa viu i pregon l'odi als francesos, atiat de vegades per un veritable fanatisme. D'altra banda, els fills d'aquelles contrades sabien treure un gran partit del coneixement que en tenien, i no és pas estrany que molts s'estimessin més de romandre en el cor de la muntanya, en plena natura i amb tota llibertat, amb l'arma a punt, a l'aguait de sorpreses, que tornar als pobles i als camps a reprendre el treball.

Tanmateix, també hi havia afrancesats a Olot—com per tot arreu—, i com a tals varen remarcar-se sobretot els batlles senyors Ramon de Lomanya i Alexandre de Soler i de Saïol, del qual ja havem tingut ocasió de parlar en altre lloc, a base d'interessants documents inèdits.

Ramon de Lomanya era alcalde major d'Olot l'any 1808, quan, pel juliol, desoïnt, segons sembla, els consells d'alguns amics, va fer fixar a la plaça les famoses proclames del duc de Berg demanant l'obediència i acatament dels espanyols al rei Josep Napoleó Bonaparte.

La gent aleshores va amotinar-se i volia matar al qui ja altres vegades s'havia mostrat

pralidadi dels francesos. Davant l'excitació del pobre, que creixia per moment, el pobre Lomaña fou traslladat a l'Hospici, amb l'agutzil i un criat. Allí hi havia una guàrdia de miquelets, que va ésser reforçada per les persones més prestigioses de la vila. Els revoltosos varen acontentar-se lliberant un pres, però s'esbravaren corrent pels carrers, com esperitats, amb gran crits de "morin els traidors!"

Un escamot de francesos, en tenir esment del què passava, entrà a Olot amb el propòsit de salvar el batlle. Llavors els miquelets varen anar a l'Hospici a armar-se i es dividiren per la vila ne busca dels enemics. Aquests aconseguiren fugir, però un d'ells fou pres; un miquelet va matar-lo i la bala ferí a Josep Aulet, que el duia presoner.

Aquest trist incident acabà d'exasperar el poble i la situació esdevingué tan greu, que les comunitats de preveres i dels convents sortiren als carrers amb el Crucifix, tot resant i implorant pietat per als presoners. Però la imatge del Crist dolorós, clavat en creu per amor als homes, no va pas amansir aquella gent enfollida, que sols sentia en la subconsciència de l'ésser el manament de l'odi destructor. Els preveres, amb el Crist enlaire, varen haver de retirar-se, sense haver aconseguit apaivagar les passions desfermades. Els revoltats, disposats a tot, sense cap fre diví ni humà que els aturés, varen entrar a l'Hospici i tancaren el batlle a la presó, amb l'agutzil i el criat.

Les autoritats d'Olot, amb un zel que els enalteix, varen cuitar-se a pendre tota mena de precaucions; però, desconfiant de salvar la vida dels presos, si continuaven allí, decidiren de portar-los a Vich, custodiats per una companyia de cent miquelets; i així travessaren la vila, sense que ningú, de moment, se n'adonés. Escampada ben tost la nova, la gent, assedegada de sang, va córrer darrera les malaurades víctimes i les assolí al Malatosquer, on foren bàrbarament assassinades a cops de pedra, als crits de "visca Ferran VII!"

Paluzié, en la seva «Historia de Olot», expressa la seva indignació dient que aquelles víctimes foren sacrificades, «por el furor de hombres convertidos en fieras, quienes sin piedad cometían un horrendo crimen a los gritos de viva el Rey! y atropellando a la escolta que les conducía.

Aquests esgarrifosos assassinats varen deixar un llarg ròssec d'odis a la vila, on serien ben coneguts el que hi varen pendre part, fins que, deu anys després, el 1818, l'Ajuntament va celebrar una concòrdia amb les vídues de les víctimes, la qual va ésser aprovada per Ferran VII el dia 3 de novembre del mateix any.

* * *

Nosaltres hem llegit una relació molt detallada d'aquests fets a l'Arxiu municipal d'Olot, on no hem vist gairebé cap altre document interessant sobre la guerra napoleònica. No pot negar-se que aquest document és d'un gran valor per a estudiar la psicologia de les multituds dominades per les forces obscures dels més baixos instints. La vila d'Olot té, tanmateix, àdhuc en la història d'aquella mateixa guerra, pàgines més belles i més brillants, de les quals potser parlarem un altre dia.

CARLES RAHOLA.

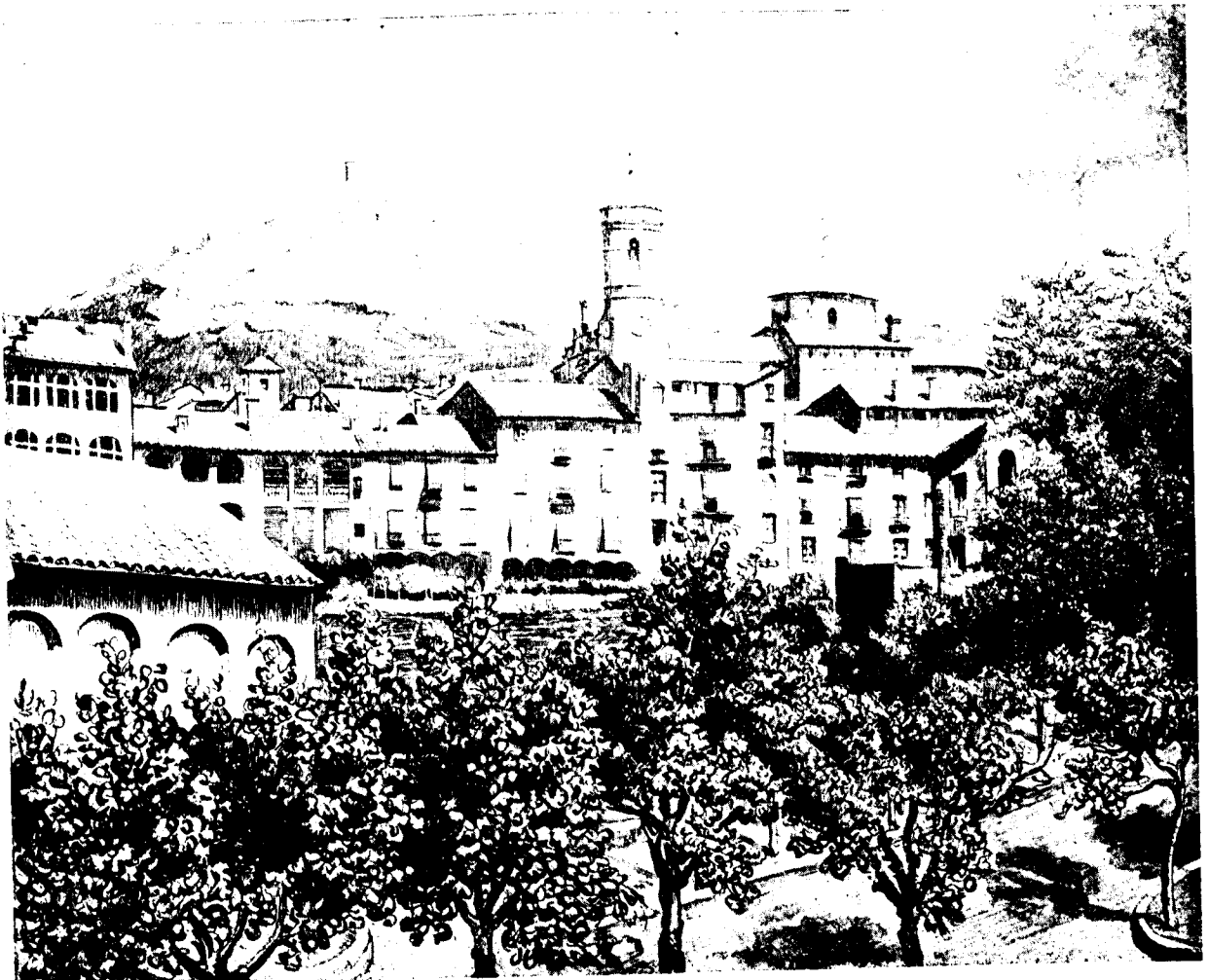
CAPVESPRE

Entre dos atzurs
—el cel i la mar—
infinit i purs,
dolços a l'esguard,
a orient s'obria
l'alba flor del dia.

Entre els cims i el cel,
sota un pàl·lid vel,
fina el dia trist...
Lliri de l'albada,
flor immaculada,
perquè t'hauré vist?

SALVADOR ALBERT.

ESCOLA OLOTINA

VISTA PARCIAL D'OLOT

EL RETORN DEL PALADÍ

I

El bon comte és arribat
de la guerra de Calàbria,
on va ser l'honor i espill
de les armes catalanes.
La comtessa'l va mirant
de la finestra més alta;
després davant del castell
els uneix una abraçada.
Vé'l comte victoriós,
que no desment son llinatge,
i els pobles del seu comtat
per galejar sa tornada
empalien els carrers
i a la nit encenen falles.

El bon comte està malalt
d'una malaltia llarga;
tres ferides que rebé
de sorda mort l'amenaçen.
Qu'ès trist a la flor dels anys
dir adeu a l'esperança!
Neguiteja el cavaller,
prou li diu la seva cara;
neguiteja dia i nit
vegent que la mort s'atansa,
mes no per ell, que cent cops
la noble vida's jugava:
s'entristeix pels seus fillets
i la esposa que tan estima.
Si sovint té els ulls negats,
els hi nega la recança.

II

Fa temps que el comte arribà,
poques millores ha fetes;
si reposa alguna nit,
l'endemà torna la febre.
El jueu que l'assisteix,
quan se'l mira desespera.

S'acabà'l fret hivernal,
tornen ja les orenetes;
els vergers han reflorit,
camps i prades reverdeixen,
i canten els rossinyols
la novella primavera.
Comparant el seu estat
amb la joia de la terra,
el malalt se sent punyit

de més íntima tristesa.
Tot el dia capficat
el pervindre considera:
què serà dels fills del cor?
què serà de la comtessa,
tan bella i gentil com és
que les flors del prat l'envegen?
Va esgranant els seus records,
i sa joventut primera,
aquell temps que fou tan grat,
més que'ls altres el tormenta.
Tal com el frec de l'acer
treu guspíres de la pedra,
també brolla dels records,
de sopte, una llum intensa,
i l'horror de l'endemà
cruament se li revela.
Recorda un galan dotzèll
que deia amors a una verge,
fins que un cavaller gentil
davant l'altar la feu seva.
El donzell no's mullerà,
la donzella és la comtessa...
Si l'oreig ventà'l caliu,
pot encendres la foguera.
Qui sap si en aquells dos cors
encara'l foc espurneja?

III

El malalt ha recaigut,
sembla que le terra el crida;
se'l veu sempre consirós,
ningú sap lo que medita.
El jueu no enten el mal,
res ne diuen els seus llibres;
qu'ès malaltia del cor
el verí que l'emmetzina.
Ai, mal és sense remei
el fibló de gelosia!

Ja'l visiten els barons
de les terres gironines;
van a veure'l dos abats,
tramet missatges el bisbe:
si l'alt Rei ho sapigués
un correu enviaria.
El visiten els amics,
els parents també'l visiten;
cavaller que'l visità
li agreujà la malaltia,
quan el vegé tremolós

davant la futura viuda.
El malalt coneix prou bé
quin sentiment allà'l guia:
no és l'ansia del seu mal,
sinó'ls ulls de la cosina.
Si'l seu bras no defallís,
quina tomba s'obriria!

Un matí crida el jueu
i de fit a fit se'l mira;
resta un moment pensatiu
com qu'il seu discurs medita,
i li diu:—«Escolta bé:
tu que'ls secrets estudies
i coneixes les virtuts
de remeis i de metzines,
vull que'm tornis per un jorn
si pot ser, la vigoria.
Si'l remei que'm dor aràs
la meua mort precipita,
res hi fa, si'm dons amb ell
el vigor que abans tenia:
Ara una hora de vigor
val per mi tota una vida!»
El jueu creua les mans
damunt del pit, i s'inclina;
li diu uns mots reverents
i de la sala's retira.

IV

El vell Mosch ben Leví,
fill de Leví de Girona,
penetra amb un llum encès
dins sa cambra tenebrosa.
S'asseu en un gran silló
i durant llargues estones
va llegint atentament
al clar del llum que tremola.
Després s'alsa, aviva el foc,
hi acosta unes retortes,
examina ingredients,
ara plantes, ara drogues;
pulveritza, mescla, bull,
i fa proves i més proves.

L'endemà torna al castell,
saluda amb gran cerimònia,
i diu al comte:—«He compost
amb set flors meravelloses
aquest elixir preuat
de virtut benefactora.

Ell us darà, si'l preneu,
una força portentosa;
mes l'efecte durarà
tan sols unes quantes hores.
Es tot quant per vos pot fer
tota la ciència nostra.
Ja sabeu com el Senyor
limità'l poder de l'home.»
Pren el comte l'elixir,
mira contra llum l'ampolla,
i un somriure dolorós
apareix en el seu rostre.

L'endemà hi va'l cavaller
—és tan bella la senyora!—
i el malalt li diu:—«Cosí,
has vingut en hora bona:
ara estic més animat,
fa una tarda calorosa,
i si vols podem sortir
prats enllà, seguint les ombres,
i seurem al planiol
en catifa d'herba flonja.»
Admirat el jovincel,
sent que'ls ulls se li ennuvolen.
Serà cert o no ho serà
que va millorant al comte?...

El malalt pren l'elixir
i d'un glop buida la copa.
El jueu no l'enganya:
sent que les forces recobra.
Sense dir res a ningú,
surten tots dos cap a fora
i se'n van fins al bosquet
de la banda de la costa,
seguint prats coberts de flors
que regalen vius aromes.
Quan ja són camins enllà,
s'ou una veu cavernosa,
feresta n'és la veu,

més feresta la resposta.
En mig del pradell soliu
s'entaula un combat ferotge
i en el pit del seu rival
cada un l'acer enfonza.
Quan han caigut mal ferits,
encara un moment s'arboren
i mentre's van escolant
amb més fúria s'abraonen...

Aixís que la dama enten
que els dos cavallers són fora,
com si el cor li digués tot,
resta de sopte com folla.
Després davant del perill,
la dama sentint-se forta
fa cridar prompte la gent,
i seguint les seves ordres
surten patges i criats
i els volts del castell recorren.
Poc després ve un misatger
portant la funesta nova:
en l'herbei del planiol,
al peu mateix de la costa,
han vist mort el cavaller
vora'l cadàver del comte.

V

Tot són plors dintre'l castell,
tot esglai per la rodàlia,
tot tristesa dins el cor
de la viuda desolada.

Plora dia, plora nit;
no l'aconhorten paraules,
sols mitiguen son penar
els sospirs i les pregàries.

Plany per un o plany per dos?
Sols ho sap la castellana:

són secrets que'l cor no diu
i prudent l'història calla.

Tot el primer any del dol
ni un dia surt de casa;
no rep vassalls ni parents,
sola sempre i retirada.

Mes no's feu la solitud
per consol de belles dames,
ni s'han fet sos ulls de cel
per plorar sense esperança.

Quan arriba el segon any
se la veu més sossegada:
sempre hem vist que'l pas del
[temps
es bon guaridor de llagues.

Les roses tornen florir
en els lliris de ses galtes...
Si són roses de l'amor
bé seran prou cobejades!

Quan comença l'any tercer
—és ella tan jove encara!—
ja en sos llavis coralins
volvoreja una rialla.

En el verger del dolor
quan les llàgrimes s'acaben,
neix la planta de l'oblit,
que ses flors alegres bada.

Galan mort, galan trovat:
què valdria més l'un que l'altre?...
El dia que feu tres anys
la comtessa's maridava.

JOSEP Mª GARGANTA.

PREC

Deixeu-me sols una hora ben tranquila,
així com si jo mai no hagués estat,
ni aquest mateix moment que ja ens vigila
em sigui recordat.

Com si el meu ésser fos un tros d'argila:
ben sol en mig del món, desemparat.
Que si l'ànima plora o bé refila
jo resti ben callat.

Així, absort, la vida s'anihila
i fins la mort i fins tot el passat,
i re ja no existeix, ni re es perfila,
ni viu la soledat.

Deixeu-me doncs, Senyor, l'hora tranquila
ben sol, sens esperit: un tros d'argila.

ANTONI CLOSAS

JOVENTUT

ESCUPTURA DE LLUIS CURÓS.

L'HOMENATGE D'OLOT A EN BLAY

QUIN Miquel Blay és avui una glòria, i el seu nom ha traspassat les fronteres. En Miquel Blay té les grans qualitats de la seva sinceritat i simpatia que el fan un home popular que tothom aprecia i admira encara més; doncs per damunt de l'artista prodigiós hom hi sap trobar-hi a l'amic de l'obrer, d'aquest obrer que amb ell s'identifica amb la sagrada activitat del Treball i del sacrifici. Miquel Blay ha nascut de la humilitat i ha sabut, mitjançant el seu esperit somniador i acrisolat d'elevats sentiments, conquerir-se els llorers de la Glòria.

Per ço nosaltres ens adherirem al merescut homenatge que la nostra ciutat tota engalanada i enviolada talment com en les grans festivitats, ofrenà a l'eximi artista. I ens hi sumàrem amb tot els goigs i alegria del nostre esperit; amb aquell goig i aquella alegria que dóna tota cosa que honora i prestigia la nostra estimada ciutat. I ens agradà molt més encara, aquest homenatge, perquè fou sincer i popular.

Nosaltres amb en Blay no hi veïrem altra cosa sinó a l'home meritori, a l'artista consagrat, a l'il·lustre escultor que ha conquerit alts premis ben merescuts: al **FILL PREDILECTE** de la ciutat d'Olot.

*A la interessant "Revista d'Olot", perquè s'iguen
propulsora de totes aquelles energies artístiques que tendeixen
a l'enaltiment del venerat nom de la nostra amada
Ciutat, se proposa defensar les belleses de la comarca
Olotina i ajudar als cultivadors de les Belles Arts;
dedica aquest modest autògraf en*

Miquel Blay
Olot 3 d'Agost 1926

15

EL NOSTRE FILL PREDILECTE

UNs Estats Units, on tant se preocupen de la cultura al fi de fer, en tots els ordres de la vida, ciutadans que laborin la Pàtria, tenen com a mitjà d'educació una literatura anomenada estimulant, que ha fet cèlebre el nom de Orisson Swett Marden son principal conreador.

Aquesta literatura la podem fruit aquí, no pas de gaires anys ençà, mercès a haver-la importada son divulgador En Parera de la Llibreria Parera de Barcelona i traduïda, amb molt zel i encert de la llengua de Marden a la de Cervantes, En Frederic Climent i Terrer.

Marden sosté la teoria que la pobresa lluny d'ésser un obstacle és el més gran asperò per a conquerir la glòria, com demostre documentalment en sa magna obra traduïda amb el nom de «Abrirse paso», valent-se per això d'una infinitat de biografies d'homes del seu país que més han excel·lit en les Ciències, en les Lletres, en les Arts, en la Política i en la Riquesa.

Allí veuen com fills de bogaderes han arribat a Presidents de la República dels Estats Units i fills de miserables a multimilionaris.

Com sia que l'obra aquesta està escrita per estímul i encoratjament de la joventut de la classe pobre de les noves promocions, el traductor Climent i Terrer n'hi afegeix d'altres, com la de la Barrientos, d'En Pi i Margall i altres perque serveixin d'espill al jovent del nostre país.

Interessantme com m'ha interessat sempre la vida dels grans genis, per tal de saber com s'ho han fet per a escalar els grans setials i arribar al pinàcol de la glòria, ja no cal dir amb quina fruïció vaig llegir aquesta obra.

Per la mateixa raó ara amb motiu de l'homenatge que la ciutat d'Olot, sense distinció de classes socials, ni partits polítics, ha retut a son fill predilecte, m'ha interessat saber la seva vida i he trobat una biografia tan similar a les que esmenta Marden dels grans genis que han assolit la Glòria terrenal i la considero tan digna de figurar al costat d'aquelles, que mogut de mon esperit patriòtic, no he pogut resistir a la temptació de divulgar-la com vaig a intentar.

Ho faig al triple o quadruple objecte d'honorar Olot honorant a son fill predilecte, de mirar de proporcionar al divulgador i traductor de les formoses obres del cèlebre Marden, En Parera i Climent i Tener material amb desí a les noves edicions de la magistral obra «Abrirse paso» per estímul i encoratjament de la joventut, perquè quins hagin llegit les biografies de l'obra citada puguin comparar i sobretot tothom sàpiga que de la mateixa manera que Amèrica s'honora glorificant el nom d'un escultor cèlebre com Canova, Europa ho fa amb el d'En Blay.

Però tingueu entés que us haureu d'accontentar amb poca cosa, perquè no m'ha estat possible poder copsar les dades biogràfiques i anecdòtiques que em convenien per això fer.

Aixís és que us n'haureu de prendre la bona voluntat.

* * *

En Miquel Blay i Fàbregas, nasqué el dia 4 d'Octubre de 1866, al carrer de St. Pere Màrtir, d'aquesta ciutat, aleshores vila i passà l'infantesa al barri de l'Apartament, on molts creuen equivocadament va nàixer.

El seu pare era un honrat paleta i la seva mare una honrada treballadora que feia de sastressa a Can Pau Sastre i corria per les cases de pagès en aquell temps en que'ls sastrs hi anaven a fer la roba.

No sé quin jornal guanyaria la seva mare, però el podem deduir del del seu pare sabent com sé, qu'en el temps en què nasqué tant eminent escultor, els paletes guanyaven nou rals i aixís i tot infantà el matrimoni onze fills.

Havent ses pobres pares de guanyar-se la vida amb el suor de son front i amb mantenir la família amb tan esquifit jornal, és de suposar que la infantesa del nostre eximi patrici, no es veuria rodejada de gaires joguets per son divertiment, no quedant los-hi diners per a comprar-li que prou feines en tenien per a comprar pa, però no per això n'hi en mancaven i ben bé a gust d'ell jo que més grandet, ell mateix se'ls proporcionà, mercès a la seva agilitat que li permetia poder enfilar-se lleuger com un esquiol als arbres més alts i de més mal pujar a abastar niu empés per la seva gran afició a criar ocells.

Voleu joguet més bonic que aquest?

Sentia tal amor pels ocells, que els aconduïa amb gran paciència posats en el niu mateix, fins que n'havien saltat i els hi donava menjar amb un broc fins que se'l prenien i mercès a sos cuidados n'hi en vivien molts.

Una vegada va acampar un merlot que crià llarg temps i s'entretenia posant-li un mirall a la gàbia i tocant ell el fluvíol amb el fi d'ensenyar-lo de cantar i és divertia més ell amb el seu merlot, qu'el fill del més gran potentat, amb la joguina més preuada.

COMARCA OLOTINA

VISTA PARCIAL DE STA. PAU

PORTICS DE STA. PAU

Però encara en tenia un altre de divertiment, qu'és ben cert allò que és diu, que la espina aixís que neix ja pica i al nostre gran artista l'afició a l'art, com si fos un instint que portés a la massa de la sanc, va desenrotllar-se-li ben aviat.

Per això compareixia més sovint que no plou a casa seva amb la gorra plena de fang, que anava a cercar a Sant Roc a la teuleria d'en Daudí i que una volta a casa seva preparava, mullant-lo amb l'aigua del canti i en feia ninots, que covia després en els fogons amb gran desespero de la seva pobre mare, que s'enutjava perquè li gastava l'aigua, que la pobre dona, amb tanta feina com tenia l'havia d'anar a cercar desde l'Apartament a la font del passeig del Firal, que avui ostenta l'honrós nom del seu fill, d'aquell que tan ella havia renyat, perquè mogut de la seva afició per la escultura, li gastava aigua i carbó.

Per això ara la bona dona s'exclama diguent: vès qui m'ho havia de dir a mi, que allò que abans tan m'havia fet amoinar, m'hagués ara de fer viure.

Era costum entre la classe treballadora i menestral, per raons d'economia, en el temps a que'm refereixo, que per comptes d'anar a la fleca a comprar el pa com se fa ara, comprar el gra al paiol, fer la barreja a voluntat de cada casa, fer-la moldre pel moliner i portar amb una coixinera la farina a la fleca a pastar.

Això sí que va amargar la petitesa de nostre fill predilecte, perquè havia de menjar pa morenc que la seva boca s'obstinava a empassar fent-li envejar el pa blanc que veia a l'aparador de can Sureda.

Això de poder arribar a menjar pa blanc, aixís com de poder anar a estudiar l'art a París i a Roma, va constituir son bell ideal que li va entrar amb l'ús de raó.

Per allà als voltants dels 14 anys, aixís que va sortir de l'escola pública, que el malaguanyat mestre oficial Don Joan Serra tenia a l'Hospici, ingressà al taller d'estatuària religiosa fundat pels malaguanyats germans Vayreda, llavors de rescent fundació.

Fou el primer aprenent qu'entrà a «El Arte Cristiano» casa avui tant important que fa parlar d'Olot. Allà el descobrí, altra glòria olotina, el famós pintor Vayreda que tot seguit se convertí en un de sos més decidits protectors i el que més influí perquè la Diputació de Girona el pensionés per tal de poder anar a perfeccionar sos estudis a l'estranger.

Mercès a la pensió, que a iniciativa del malaguanyat paisagista olotí Don Joaquim Vayreda, llavors Diputat Provincial, li concedí la Diputació de Girona pogué anar-se al sortir de l'Escola de Belles Arts d'aquí, que dirigia el seu professor el no menys malaguanyat Berga i Boix, conegut més tart pel nom popular de L'Avi Berga i una volta hagué passat de la quinta a París.

Se n'hi anà més content que un jinjol, sortint d'aquí vestit de vellut gorra i tapaboques i no tardà a rebre's a la Diputació de Girona una carta del seu professor de París, quin nom no he pogut saber i a fe que'm dol perquè mereix anar associat amb l'èxit de nostre gran escultor que referint-se a l'aplicació d'aquest venia a dir: «és molt difícil que mai més puguin pensionar a un artista que s'ho mereixi tant com el qu'estan pensionant».

La privació, que fou la característica de la petitesa del genial artista que avui biografiem, el seguí cap a París on hagué de viurer tan modestament com en dona idea la següent anècdota de la seva vida allí, que sabem per conducte fidedigne.

Fins a haver guanyat el primer premi, l'alumne que en intel·ligència era el primer de la classe en indumentària hagué d'anar el darrer.

I per a poder treurers aquesta pena de sobre, aprofità l'avinentesa de guanyar un premi de cent pessetes per a comprar-se un abric que el redimís d'haver de portar tapaboques i poder vestir com sos companys.

I el primer dia que l'estrenà passant per un carrer a l'anar-se'n a sopar Joh pega maleïda! l'abric va enganxar-se-li amb un clau que estava plantat amb una paret i se li feu un gros esparrac i no tingué més remei qu'entrar amb una botiga a comprar fil i sorgir-se'l a la nit a la seva cambra, però aquell fil que al vespre li semblà negre, vejà l'endemà que era blau i que's coneixia massa el sorgit que tenyí amb tinta per a més dissimular.

Al primer any d'ésser a París i quan mercès a la vaga ja els paletes guanyaven un jornal de dotze rals, se morí el seu pare víctima d'un accident del treball, com semblava estar predestinat puig el que el firà a la sepultura ja era el quart que havia sofert.

Ignorem de quant era la pensió que li permete poder anar a París, però sabem que'era tal l'austeritat en que vivia, que encara enviava diners a la seva pobre mare vidua, per a pagar l'arrendament del pis en que vivia.

Foren tant evidents els seus progressos que la Diputació de Girona satisfeta de la seva gran aplicació, acordà prorrogar-li per més temps la pensió, lo que li permeté el poguer anar a Roma, com aquell que diu, a doctorar-se en Art.

De retorn de Roma i després d'haver passat una temporada aquí al costat de la seva bondadosa mare, se'n tornà a París on s'establí i emmaridà ben aviat per a poguer com digué éll i això sol ja retrata la seva psicologia—continuar portant el cap ben alt.

Com que durant sa carrera artística anà de triomf en triomf, obtenint en quants Concursos i Exposicions prengué part les més altes recompenses i distincions, no tardà gaire temps després d'establert a París a obri -se pas i conquerir-se la fama d'artista eminent, tant justament guanyada, fama que ultra-passant el mar el portà dues vegades a Amèrica reclamat pel Govern de la República Argentina, que li confià l'execució de importants monuments erigits a perpetuar la memòria d'algunes de les notabilitats més eminentes d'aquell ric país.

Al cap de setze anys de viure a París rodejat de gran fama, Espanya per tal de premiar sos mereixements i honorar-se amb son talent, el nomenà Acadèmic i més tard, Director de l'Acadèmia de Belles Arts, càrrec que durant uns quants anys ha desempenyat tan acertadament que en justa recompensa se l'ha premiat amb un càrrec de la més alta categoria, çó és: Director de la Reial Acadèmia espanyola de Belles Arts a Roma.

Molt temps d'aquests anys darrers, l'ha invertit treballant amb gran amor en la seva obra-cim el monument que la ciutat de Barcelona erigeix a Pi i Margall, que havia d'anar emplaçat al Passeig de Gràcia a l'encreuament a la Diagonal i que a darrera hora, amb gran disgust de son autor, sembla que ha sortit algú que demostrant tenir de l'Art un concepte si fa no fa idèntic al del més negat analfabet, vol fer lo emplaçar en lloc diferent del pel que l'havia fet el genial escultor, qui, demostrant, son bon sentit no s'hi avé.

* * *

Va demostrar conèixer pla bé al nostre eximi patrici l'Excm. Sr. Comte de Romanones, quan en una diada memorable i davant de la flor i nata de la intel·lectualitat madrilenya va dir: *«En Bay concurren ciertas circunstancias que no son propias de todos los artistas, porque Bay no solamente es un buen artista sino que además es una buena persona».*

Amb dir que amb En Blay s'hi uneixen la Bondat, la Genialitat, i la Humilitat, ja n'hi ha prou per comprendre com Olot se surt de mare quan se tracta d'homenatjar, perquè si el Talent produeix admiració, l'Humilitat causa simpatia i la Bondat fa sentir estimació i aquests tres sentiments afluint al cor de sos compatricis, van fer que Olot, com riu sense aturador se desbordés aquest istiu en entusiasme per a glorificar a son fill predilecte, l'eximi Director de la Reial Acadèmia Espanyola de Belles Arts a Roma.

LLUIS TORRAS I NATÓ.

LA INDUSTRIA OLOTINA

UNA de les característiques d'aquesta bella comarca i la seva principal font de vida i de riquesa és la indústria. Els salts del Fluvià i dels seus afluentshan estat curosament aprofitats per la nostra gent feinerà i enginyosa.

El caràcter industrial dels olotins data de temps molt antics. A Olot i en el punt encara avui conegut per «El Prat de las Indianes» fou, segons tradició, on començaren a fabricar-se a Catalunya les indianes o estampats; la comarca d'Olot, Sant Joan les Fonts, fou, amb les

ESCOLA OLOTINA

RENTADORES

de Capellades i Gelida, una de les primeres d'Espanya en que es començà a fabricar el paper de tina o de fil, la fabricació del qual assolí tal importància que no solament assortia els mercats peninsulars sinó que fou una de les primeres manufactures catalanes d'exportació, principalment a les repúbliques de Centre i Sud-Amèrica, en les quals encara avui es consum, si bé que en proporció minvant, degut a la ruïnosa competència que ens fan les importants manufactures papereres d'altres nacions, principalment les de moneda depreciada; antiquíssima és també a Olot la fabricació de barretines, com ha prova palesament la dita popular, de que «a Olot per barretines».

Les indústries primitives arrelaren de tal manera a Olot i prengueren tal increment que en el segle XVIII Olot fou un dels centres fabrils més importants de Catalunya. En el segle passat varen decaure força les indústries olotines, degut a una pila de motius, però principalment a les guerres civils, i sobretot a la manca de mitjans de transports ràpids i econòmics i de vies de comunicació directa amb Barcelona, primordial centre de consum i de tràfec d' Catalunya.

Avui encara demés de la llarga sèrie de concauses de la terrible crisi general de la indústria, demés de les càrregues, càrregues, cada jorn més feixugues i insuportables, del fisci, la indústria olotina ha de suportar el sobre preu de cos del transport caríssim abans esmentat. Per aixó són altament lloables i ben dignes d'agraïment els esforços i sacrificis que han fet i facin en avant els olotins per tal d'aconseguir la construcció d'un ferro-carril, a ésser possible de via ampla, que ens uneixi directament amb Barcelona.

Malgrat les dificultats esmentades, en el que va de segle ha pres nou increment la producció industrial de la comarca olotina, que compta, entre altres, amb les indústries de «fitats i teixits de llana i de cotó, gèneres de punt, barretines i boines, paper, curtits—sabut és que Olot es produeix la millor sola d'Espanya, ceràmica i material sanitari, fundició de ferro i bronze—especialitzada en la fundició de campanes—farines, caixeria de fusta i de cartró, estatuària religiosa—la més important d'Espanya en el seu ram—llonganisses—casí tan acreditades com les de Vich—xocolata, pastes per a sopa, sabó, espartenyas, etc., etc.

El miracle de l'estat relativament florent de les indústries olotines, l'han fet l'enginy, el treball, l'estalvi i la constància tossuda dels olotins. Cal reconèixer noblement, no obstant, que a l'ensem que aquestes belles virtuts o qualitats colectives, te la nostra gent grossos defectes i vicis que l'inhabiliten per a col·locar l'indústria olotina a l'altura que li cal, per tal de poder resistir ventafjosament la competència dels grans centres manufacturers moderns. Aquests defectes o vicis son, al nostre entendre, l'exagerat individualisme, la gasiveria, la malfiança i el corc de l'enveja. Si a n'aqueixes lletges tareo poguessem—o volguessem, que voler de debó, és poder—oposar-hi l'esperit d'associació, d'intel·ligència i benevolença, quin altre no fora ben aviat l'estat de la nostra producció industrial! Aixó sol ja ens portaria desseguida l'Escola Industrial que ens manca. I amb la potent embranzida de l'associació intel·ligent i amb el guiatge assenyat de l'escola orientadora, com es milloraria ràpidament l'utilitatge industrial, com es perfeccionarien els coneixements tècnics dels directors i dels obrers de les nostres fàbriques i tallers, com es multiplicaria la venda i l'exportació dels nostres productes industrials!

Precisament ací a Olot tenim—i sembla que molts no se n'hagin adonat encara—una prova palesa del que es pot aconseguir amb l'esperit d'associació. Uns quants obrers, mancats de mitjans econòmics, esperonats i guiats únicament pels nobles ideals d'emancipació i millorament econòmic i social, ajuntaren els llurs esforços i els escassissims productes dels llurs estalvis migradíssims i en ben pocs anys, ja ho veieu, han assolit amb escreix el llur somni daurat; avui la «Cooperació Fabril» gaudeix d'una vida pròspera i florent i és ja una de les cooperatives de producció més importants de Catalunya.

Que ens serveixi, doncs, a tots d'estímul i d'exemple.

J. M.ª MASRAMON

“AGAR,”⁽¹⁾

Alcover té en la seva obra poètica una profusió de ritmes. No ja solament en el vers lliure sinó en les estrofes simètriques. El ritme es trenca o s'allarga on calgui per seguir bé el pensament del poeta, la seva visió, les colors de la paraula, la nota descriptiva o bé la narració planera. Té versos que donen una pura línia melòdica, com aquell en què diu d'Agar:

Mudar de servitud no li dolia

Aquest vers tan dolç dona l'aire del sentiment de l'esclava: era una melangia dolçament resignada, una servitud bonament acollida; no se'n dolia, però és sentia enyorívola de la seva terra:

*Mudar de servitud no li dolia,
mes enyorava el lloc de sa naixença,
i seguint Abraham, cap al mig dia,
per la planura immensa...*

El contrast entre la seva terra i el nou senyor, entre Abraham i el lloc nadiu, es mostra bé en la cadència, i de seguida el vers s'allarga amb un ritme suggeridor del desert:

cap al migdia, per la planura immensa;

i després esdevé una prosa rítmica, l'endecasíl·lab a penes dona el compàs, la rima es perd gairebé dins el ritme, aquell enyorament és difús, vague:

*flotaven a sos ulls les visions
de l'Egipte i sos déus, i les voreres
del riu, i els monuments i les palmeres
i els rites de la cort dels Faraons (*)*

I amb aquest oneig imprecís pot sobrevenir així el canvi més fàcilment:

*Llavors el patriarca edificà
un altar solitari
entre Betel i Ahé, per invocar-hi
el nom de Jehová.
Alçà les mans al cel i, humiliada,
caigué la multitud en tremolor,
sentint baixar, com una gran ventada,
l'esperit del Senyor.
I s'espat la boira llagrimosa
de l'enyorança en l'ànima d'Agar.*

Quan la narració planera pren un caient de meravella, troba la forma de l'estrofa cadenciosa i acabada. Agar oferia de bon grat «ànima i vida al servei de la casa d'Abraham»:

*sols que de sa labor la casta ofrena
acollís e prohom de tard en tard,
deixant caure sobre ella la serena
dolçor de son esguard....*

Dins un mateix metre el vers s'allarga en calma, s'atura o esdevé ràpid:

*Una nit, del treball de la jornada
reposa, dolçament afdigada,
al portal d'orient de la vivenda,
fruint la quietud de la vesprada
en el silenci de la vasta hisenda.*

(1) Fragment d'un estudi sobre «El ritme en la poesia d'En Joan Alcover».

(*) Segons el ritme:

*Flotaven a sos ulls les visions de l'Egipte a sos déus,
i les voreres del riu,
i els monuments i les palmeres
i els rites de la cort dels Faraons.*

Els dos primers versos sembla que segueixen el respirar d'un repòs, en llur divisió interna:

*Una nit | del treball de la jornada
reposa | dolçament afadigada...*

Segueix un vers ràpid, purament descriptiu i de trànsit; i dels altres dos, un s'allarga en síl·labes àtones per expressar la gran quietud, i l'últim llisca com per no rompre l'encís:

*fruit la quietud de lo vesprada
en el silenci de la vasta hisenda.*

Els moviments de la passió, els moments diversos dels sentiments, també van expressats pel ritme. Quan Sara veu la seva esterilitat, decideix dur l'esclava al tàlem del seu espòs:

*Ja que el voler del cel no li és propici
perquè ella doni el fruit anunciat,
s'estreny el cor amb ferma voluntat
i va resoltament al sacrifici.*

La decisió és expressada per un ritme breu seguit d'un d'encalmat i ple:

s'estreny el cor | amb ferma voluntat.

I després el darrer vers expressa l'aire decidit de l'acte que va a acomplir.

I aleshores, l'actitud de les dues dones, Sara i Agar, l'una ferma i decidida, l'esclava amb temor, dòcil, dolça com sempre, arriba fins al final de la poesia:

*— Agar, alça't— li diu. Per escoltar-la
s'alça la jove, palpitanta, muda,
l'astorament als ulls. Sara li parla
amb veu fins allavors inconeguda.*

El vers es trenca, vacil·la, quan parla d'Agar, i reprèn el ritme segur, que acaba el període, quan parla de Sara. Les paraules que diu a l'escoltada són fermes, gairebé tranquil·les, i s'adiuen amb el darrer geste:

*Diu; i amb un geste de sacerdotessa,
pren Agar suauement per la mà balba,
i al tàlem d'Abraham l'acondueix.
I la jove, sens esma, s'estremeix
com una fulla d'àlber.*

Els dos versos darrers són meravellosament expressius. És de gran artista haver sabut donar ensems a les últimes paraules tota la inquietud i el misteri de l'avenir, la sorpresa de la pobra esclava plena de temor, i també que la música acabi tan precisa i cadenciosa.

JOSEP MARIA CAPDEVILA

LA MORAL, ENCARA

EN sovint hem sentit i hem de sentir, encara, parlar de moral i d'immoral.

Gairebé seria hora que deixéssim de banda, per sempre més, aquesta qüestió tan debatuda i de la qual tothom estira i arronça al seu gust i a la seva comoditat.

Avui tothom que parla de la moral fa una mica el ridícul i el xavacà, perquè parlar de la moral en determinats aspectes, atacar, per exemple una pintura, una escultura o un llibre no hauria de fer-se mai sense que l'atacant jutgés abans la pròpia conducta i les accions públiques i privades que informen la seva vida. Es preocupa tothom una mica massa de la moral en relació a l'Art, però i en relació a la vida, senyors?

Es precisament aquesta manca absoluta de moral que gairebé es troba en la vida de tothom el que fa que la gent que preté ésser moral vegi en certes manifestacions artístiques immoralitats que només ho són en llur fantasia.

Una pintura, escultura o descripció d'un nu mai no serà immoral. Podrà ésser-ho, si per cas, la manera de fer-lo o de detallar-lo.

Però matisar aquests aspectes i poder jutjar-los és cosa superior al nivell intel·lectual comú, puix que desconeix, i en sovint, la Beutat i no sap estimar-la ni en les obres dels homes ni en les obres de Déu.

En canvi en contemplar arreu l'espectacle de la vida es veu campejar la més desenfrenada immoralitat hipòcritament disfregada, és clar, i aquell mateix que preté passar per moralista és el que menys lliure es troba de pecat.

Aquesta immoralitat del seu jo, aquesta taca que no vol fer pública actua com de vidre de multiplicar en jutjar les accions i les obres dels altres i així arriba ben sovint a confondre la moral, l'immoral i fins i tot la pornografia.

I és que...

La moral és l'arma que els immorals sempre tenen a la mà. L'esgrimeixen i volen colpejar-ho tot i tothom. Mutilarien les estatuës, trinxarien les joies que contenen els museus però es respectarien en persona, en principis i en accions. La pròpia immoralitat els traspua arreu i es com un àcid corrosiu que els consum i la bravada del qual els hi entela els ulls i els fa veure totes les coses de la única manera que els seus ulls immorals poden veure-les.

Els homes sans i forts, corporal i espiritualment no han fingut mai la preocupació de la moral.

ALFRED GALLART.

DEL MEU CLOS

CONSIDERACIONS INDATABLES

1. —Hi ha estil que és com una morta magníficament enjoiellada. És un espectacle; és una meravella; és, un enlluernament. Hi contribueixen encara les llums arterament triades i la postura greu de la magnífica morta. Però, allò put a cadàver; els perfums i l'art, no poden de cap manera dissimular la mala olor, i el que és pitjor,—l'absència de vida. Altres estils hi ha, lamentablement erronis. Un estil *erroni*? Com? Si. L'estil podria comparar-se al vestit que tots portem. No la fa pas el sastre l'elegància,—sino l'aire de l'individu. En alguns autors, hom troba la crasíssima equivocació de creure en el sastre i en la bona qualitat de la roba,—i així apareix de correcte, modèlic i bellament posats tot allò.—L'estil veritable però, només és un: aquell que mots, idees i personalitat de l'autor, constitueixen un tot vivent.

2. —La tècnica!—Bé, força bé, en oficis, en enginyeria, en tot allò que pot passar-se d'inspiració i d'entusiasme,—en tota feina, en tot el que és treball i no claríssima embriaguesa serena. (I feina, treball,—res més que feina i treball, és en el fons ciència,—a despit de totes les apariències). Però, en l'art en general? En l'art, demanar feina ben feta,—fer-lo *descendir* a feina encara que sia *ben feta*?—El mot *feina* ja exclou l'art,—l'art veritable no havent estat mai un bell ofici.—Però si tot això és com demanar tècnica en amor, en amiatat, en patriotisme (el sentiment), en les familiars relacions.—Aquesta *superstició* de la tècnica no tindria origen en la extensió, generalització d'aquell article de fé tan alemany de que «el talent és fabricable,—funció de l'estudi i dels bons catedràtics»?—Tècnica en un autor, quan de tan sabuda ha oblidat la gramàtica i corromp ja, involuntari, la sintaxi—la estructura lingüística (filològica) la mental de cada dia del promedi dels contemporanis?—En veritat, aquesta exigència, delata la més atapahida ignorància del que pot ésser la mestriosa dolorosa voluptat d'un veritable autor.

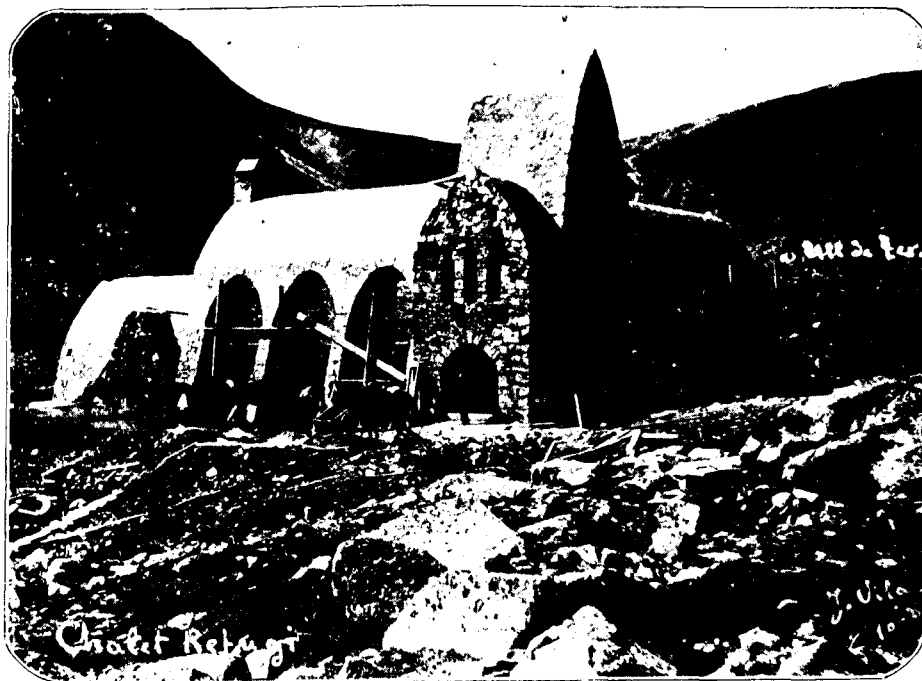
3.—Civilització-cultura pot ésser capida com una decadència,—segura malaltia dels instints? Prou. Els instints tenen *sempre més raó* que la raó. I ara?—Però, és que per ventura la raó, no seria la filla gran dels instints, la primera flor mental apareguda, de seguida que fou possible als homes *fer* societat i, mutualment consentir, *condescendir*?—Els instints—falibles però—són molt mes segurs que la raó, perquè compten amb molts més milions d'*anys-vida-humana* d'experiències adquirides. En l'actualitat els homes són en la crisi de la raó, de la fé i dels instints. Cal reengalzar-los, acordar-los, compenetrar-los novament i diferentment—des d'altres *distàncies* de valors. Llavors, començarà, en efecte, una nova època—l'època de la salut dels instints.

CRISTÒFOR DE DOMÉNEC.

(D'un llibre en preparació)

Juny 1926.

EXCURSIONISME

XALET D'ULL DE TER

PAISATGE OLOTÍ

CAMÍ DE FONT-MOIXINA

EL FOLKLORE EN LA LITERATURA

El folklore no és altra cosa que una observació de les manifestacions de vida popular actuades amb tota l'ànima, tenint-li un encís que comprén. Per això avui la Ciència fent anàlisis i comparacions l'ha arribat a trobar força atractiu, havent-li girat els nalls, i en el seu estudi ha apreciat el bé de Deu que atresora la *ciència del poble*. El folklore té un valor incalculable per tal com és un poderós auxiliar a la fixació del caràcter ètic, ètnic, històric i religiós dels pobles. D'una manera pràctica citaré alguns dels literats que havent begut de l'aigua escampada a doll per la font del folklore han trobat, contemplant els fets populars, un motiu abundant per a llurs poètiques inspiracions.

Homer celeberrim poeta grec del segle IX abans de Jesucrist, autor de les obres de fama universal la *Iliada* i l'*Odisea*; si ha tingut aquesta indisputable superioritat de que frueix, és degut, com diu Edmund Burke, al coneixement pràctic dels homes après en els seus viatges.

Herodot (484-406 abans de Jesucrist), anomenat el Pare de la història grega per haver escrit una Història en nou volums, que constitueix un dels més estimats monuments de l'antiguitat; la major part dels fets que cita en aquesta obra són fruit dels seus llargs viatges i conversacions amb els homes.

Esquil (525-456 abans de Jesucrist). Nasqué a Eleusis. Fou un dels herois de Maratón i Salamina. És un famós tràgic, anomenat el Pare de la tragèdia grega. Escrigué 80 tragèdies, mes sols han quedat *Prometeu encadenat*, *Els set davant Tebes*, *Els perses*, *Agammenon*, *Les Coèfores*, *Les Eumènides* i *Les Suplicants*. Les seves tragèdies sobre coses de guerra i de sacerdots eren formades en les tradicions homèriques, les quals venien del poble.

Publi Virgili Maró (70-19 abans de J. C.) Príncep dels poetes llatins. Morí abans de haver acabat la seva obra millor, l'*Enèida*. Té demés escrites les *Eglogues*, les *Bucòliques* i les *Geòrgiques*. En totes les seves obres s'hi veu un diligent observador de la parla, de ls costums i de les llegendes mitològiques populars.

Mn. Jacinto Verdagner. Nat a Folgaroles en 1845 i mort a Vallvidrera en 1902. Verdagner és el *príncep dels poetes catalans*, com escriví el sabí Dr. Torras i Bages, Bisbe de Vich, en el marge de la partida de baptisme que es troba en l'arxiu parroquial del poble nadiu d'aquest poeta amb motiu de la primera pastoral visita feta al 26 d'octubre de 1904. És l'autor inspiradíssim de l'*Atlàntida* i *Canigó*, com també un gran folklorista en les seves obres titulades *Folklore*, *Rondalles*, *Excursions i Viatges*, a més de trobar en les seves obres de major importància una observació detinguda del nostre poble per emmotllar-hi les seves llegendes i tradicions, com per exemple les fades en el *Canigó*.

Angel Guimerà. Nat a Canàries el 1847 i mort a Barcelona el 1924. Poeta i gran autor dramàtic català. D'ell es pot dir que també en el poble trobà inspiració, com es pot veure en la part llegendària de la fada d'en Manelic que es troba en la seva *Terra Baixa*.

Lope de Vega (1562-1635). Insigne poeta dramàtic d'incomparable fecunditat, anomenat *Fenix de los ingenios*. Ha deixat 1.800 comèdies i 400 autos sacramentals. En tot el seu teatre es veu que l'ànima de l'inspiració seva fou el poble.

Miquel de Cervantes Saavedra. Nasqué a Alcalà de Henares en 1547 i morí a Madrid en 1616. Després d'estudiar a Salamanca marxà a Itàlia com ajuda de cambra del cardenal Aquaviva; allà s'allistà a les banderes de Joan d'Àustria i lluità en la batalla de Lepanto on quedà manco. Guerrejà a Navarino, Tunís i la Goleta; en venir a Espanya fou pres per uns pirates i conduït a Alger, on estigué cinc anys. A la tornada passà a Portugal on escriví *La Galatea*; l'any següent feu representar deu comedies. Fou Comissari de Duanes a Sevilla i no es sap perquè, fou després pres a Argamasilla, on escriví la primera part de la seva immortal obra *Don Quijote de la Mancha* que aparegué en 1605. En aquests 10 anys publicà les *Novelas ejemplares* i el *Viaje al Parnaso* i deixà una obra pòstuma que fou *Los Trabajos de Persiles y Segismunda*. Entre totes les seves obres sobresurten el *Quijote* i les *Novelas ejemplares* podent dir-se que referent al llenguatge sobrepujen aquestes a aquella; més el *Quijote* és una obra de tan meravellós enginy, revela tal coneixement de la vida i dels homes i observa admirablement les coses del seu poble que s'ha de posar al nivell de les deu o dotze grans obres literàries que ha produït la humanitat.

Dant Alighieri (1265-1321). S'ocupà bastant de política, desempenyà molts càrrecs i fou un dels priors de la ciutat de Florencia, d'on fou expulsat pels seus enemics; marxà a París i finalment tornà a Ravenna, on morí. Escriví la *Divina Comèdia*, *La vida nova*, *Convit*, *De monarchia*, *Cartes*, etc. Ell és l'enaltidor i el creador del llenguatge italià i el primer que l'escrigué per tal com fou el primer observador del poble, que era qui parlava en aquella corrupció i decadència que hi havia del llatí.

Joan Wolfgang Goethe. Nasqué a Francfort al 1749 i morí a Weimar al 1832. Poeta, dramaturg, físic, naturalista i filòsof, home d'estat i un dels genis que ha produït Alemanya. És autor de *Werter*, *Faust*, *Hermann i Dorotea*, *Ifigènia*, *Goetz de Bertichingen*, *Teoria dels colors*, *Assaig sobre les metamorfosis de les plantes*. El *Faust* és la seva obra model que pot comparar-se amb les més perfectes de la literatura universal. La inspiració de Goethe en la seva obra és un personatge llegendari alemany del segle XV. La llegenda el situa a Wittemberg lliurat a l'ocultisme; havent malgastat tota la seva fortuna, feu pacte amb Satanàs pera poder fruir dels plaers. Cridà l'ànima d'Alexandre Magne enfront Maximilià I i es casà amb Helena, l'esposa de Menelau, que les arts de Mefistòfeles havien ressucitat. Acabat el termini se l'emportà Satanàs. A Alemanya es divulgà molt aquesta llegenda mitjançant un llibret pietós fet per un frare i que estava titulat *El Doctor Faust* l'objecte del qual era fer temença a la superstició diabòlica. Goethe quan era petit estigué malaltís, sa mare, aconsellada pel metge, portà el seu fill a casa d'uns parents que vivien en una població rural a fi de que els aires sanitosos el refessin tornant-li la salut. Un dia passaren per aquella població uns *putxinel·lis* que amb ninots representaven públicament al mig del carrer quan el Doctor Faust, trobant-se en un laboratori de química, lliurava l'ànima al diable. D'aquí li vingué la inspiració del gran Faust, escrit en hores vagaroses i acabat als 80 anys d'edat.

Guillem Shakespeare. Nasqué a Stratford, comtat de Warwick (1564-1616). Ell mateix representava les obres dramàtiques que escrivia. Es coneixen d'ell poesies i 31 obres dramàtiques. Les principals són: *Otel·lo*, *Hamlet*, *Romeu i Julieta*, *El Rei Lear*, *Enric IV*, *Juli Cèsar*, *Falstaff*, *El Somni d'una nit d'estiu*, *Ricard III*, *Macbeth*, *El mercader de Venècia*, etc. Ningú com ell ha presentat en el teatre les passions i els caràcters humans. Toca tan bé la ironia com la tragedia, la burla com la melancòlia, el groller com l'enlairat. Ell prenía argument i inspiració de llegendes i tradicions. Ningú en els temps moderns no pot comparar-se-li, si exceptuem Goethe i en els temps antics cal arribar a Esquil i Sòfocles per trobar qui rivalitzi amb aquest geni del teatre.

Finalment acabaré posant tres noms il·lustres anglesos citats pel Cardenal Gibbons en la seva obra *L'Ambaixador de Crist*, en el capítol xxii, referent al estudi dels homes i dels temps. Les formoses novel·les de Walter Scott es distingeixen per la pintura fidel del caràcter escocès i per les escenes que descriu. L'ur autor recollí totes les seves informacions viatjant per Escòcia, vivint amb el poble i col·leccionant tota classe de tradicions locals, barrejant-les després en les seves narracions històriques. «He llegit molts llibres, diu, i parlat amb els homes més cèlebres del meu temps; més us asseguro que de la boca dels pobres e ignorants, homes o dones, he sentit expressar els més enlairats sentiments que mai he trobat en cap part fora la Bíblia». Pocs són els que llegeixen Mielton, en canvi Dickens és autor estimat de tants milions, Dickens va visitar personalment les presons, els manicomis, els hospitals i col·legis d'Anglaterra i va freqüentar les habitacions més miserables de Londres. La seva indignació s'encentra davant la insolvència, crueltat i injustícia morals i simpatitzava a l'acte amb les víctimes de l'opressió i tirania legals. Les escenes que pinta eren copiades de la vida real, els seus personatges són homes del seu temps i d'aquesta manera captiva el cor dels seus llegidors. L'irlandès O'Connell que tanta influència tingué en el seu país arribant fins a les fibres més íntimes del cor de la multitud la feia plorar o riure i l'arrossegava darrera seu. El secret de l'imperi que exercia sobre els seus compatriotes l'havia après del poble, convivint amb ell, coneixent els seus greuges i aspiracions i compartint els seus mals i sofriments.

Han estat esmentades únicament algunes de les més principals mentalitats literàries de l'Univers, podriem posar-n'hi moltes més, perquè és ben cert que el folklore, pels qui no el coneixen, sembla de poca importància i té una gran abundor de coneixements perquè el poble ha rebut de la pròdiga Naturalesa una deu de sentiments i d'inspiració.

FREDERIC MARTI ALBANELL. Prev.

GALANIA

A. M. PUIG M.

En contemplar ta faç alabastrina
amb lleus perfils de vori constel·lat,
sento el desig del llavi que m'inclina
a segellà amb un bes ton front rosat.

Un bes que concentrés totes mes ànsies
i que juntés tots mos volers i anhels
i que portés d'amor tendres fragàncies
i que et deixés la llum de mil estels.

R. BLASI I RABASSA

JOSEP S. PONS, POETA TERRALI IDIL·LIC DEL PAISATGE

El poeta rossellonès J. S. Pons ens donava suara son tercer llibre de poemes. Duu un títol «Canta-perdiu», que sembla inspirat per la frescor del lirisme popular, i que convida a una harmonització musical catalanesca—a justificar-hi una sardana de Morera, per exemple.

Dins la polifonia del concert general de la nostra lírica moderna, J. S. Pons ve a representar el bell so del flaviol; un so simple, però afinat; viu i sincer; limitat de modulacions, però ric de varietat expressiva.

J. S. Pons és, indubtablement, millor que no Francesc Pujols, el poeta bucòlic de Catalunya; amb propietat, l'únic poeta bucòlic català. Però si l'autor de l'«Idil·li» fa reviure, a través del seu neo-maragallisme, les coloracions suavitzades de la musa de Teòcrit, el cantor de «L'estel de l'escamot» recrea les seves visions a la faisó dels autors idil·lics grecs; canta amb una sensibilitat nítida i pura, i amb una imatgeria acolorida i natural, com molla de rosada.

«Canta-perdiu», però, és també tradició, a més d'idil·li. La bellesa concreta de cada vers, esdevé paisatge total, en la integració completa del llibre. I en la resultant d'aquet paisatge, en la consciència amb què l'autor en fa l'ànima i l'essència del seu cant, hi ha tot un veritable sentit de raça, que ens ratifica, des d'aquest punt de mira, la condició de nostre que el llenguatge ja li atribueix d'antuvi.

J. S. Pons, així, a més d'idil·lic del paisatge, és també el poeta del gust pairal, com ho és, —en un altre aspecte personal, dintre la Catalunya estricta,—el Sagarra del «Primer llibre de Poemes»—l'autor de «Chora», i àdhuc de «El retorn».

El darrer llibre d'aquest poeta rossellonès que, per una suggestiva coincidència, duu un segon nom patronímic parell al del primer clàssic de la música,—i certament que entre ambdós es podrien ben establir algunes equivalències d'art,—ha merescut comentaris crítics prou complets i complexos perquè restin ja exhaurits els ponderatius judicis amb què la seva obra pot ésser enfocada. Però potser serà encara ocasió d'afegir-hi la significació psicològica que resulta de relacionar la posició intel·lectual i la figura acadèmica de J. S. Pons, amb la condició i l'aire de la seva obra.

J. S. Pons és professor a Montpeller, i home de lletres qualificat, per tant; és, doncs, un universitari. I, no obstant, la seva poesia és, en quant a l'objectivitat del contingut, la d'un home del poble, la d'un temperament que s'abellix, amb encantada dolcesa, a l'imperatiu fatalista—és a dir, indefugiblement vital—de la raça.

J. S. Pons és un primitiu; primitiu, abans que tot, per la puresa de concepció:—i podem donar a aquest adjectiu el sentit històric que artísticament té el mot.—Dintre aquest primitivisme de sensibilitat, el refinament de l'home de cultura només serveix a depurar formalment aquella concepció essencial. J. S. Pons no elucubra: evoca; no crea: contempla; no filosofa: humanitza.

El paisatge i les figures cobren una vida, de vers protagonistes, en les seves estrofes. D'aquí vé aquella capacitat de dramatisme, que fa tant emotives les seves descripcions. D'aquí també aquella precisió tan elemental, però que individualitza amb una tan extraordinària sobrietat cada cosa descrita. D'aquí, finalment, aquella tendra,—i a voltes severa,—unció, gairebé mística, en el to normal de les seves—especialment de les millors—realitzacions líriques, que sembla erigir-lo en el ressò, fet poesia, d'una litúrgica veu ancestral.

No obstant, tant com encarnació fidel i clàssica de la tradició, de l'ànima del poble, és J. S. Pons un artista personal, un documentat recercador de la bellesa, un exquisit controlador del bon gust. Tant és així, que recrea i sent millor l'esperit popular,—el sentit heroic de la secular convivència, feta poble i feta terra,—que no les mateixes específiques manifestacions literàries populars. I, per això, és en moltes de les seves corrandes on es perfila el límit inferior de les seves possibilitats líriques.

No sols com a homenatge exemplar, ni tampoc a guisa de sobrer estímul, sinó com a estricta valoració de la seva obra de fins ara,—que va anant, cada cop més, per camins de franca superació,—cal dir que Josep Sebastià Pons és una figura lírica de les més rarament originals, i de les més positivament interessants, del nostre moviment poètic contemporani.

OCTAVI SALTOR.

: D'UN LLIBRE EN PREPARACIÓ :

El nostre benvolgut col·laborador el poeta olotí En Josep Munteis, està preparant el seu segon llibre de poemes que anirà retolat «La quietud del pendís». Plan-nos avui oferir-ne les següents primícies als nostres lectors en les quals podran fer-se un petit càrrec de la personalitat poètica del nostre amic, tan feliçment iniciada en el seu primer llibre «A la vora del camí». Per les referències que en tenim, podem avançar que el que té actualment en premsa és força superior al seu antecessor.

No cal dir que li desitgem un bon èxit de crítica amb el fi de que li serveixi d'esperó per a l'acompliment d'obres futures.

CORRIOL PERDUT

Corriol perdut,
marge a banda i banda,
la llum del matí
hi bat abrivada.
Vaig anar-hi un cop
d'altres hi tornava,
quin repòs plaent
era a l'hivernada!
No hi toca l'udol
de la tramuntana,
no hi toca cap vent
ni hi pren la rosada
i a darrers d'abril
ja hi volen les guatlles.
Corriol, estoig
de ma joia clara!

El cel diamantí
et vetlla i et guarda.
La muntanya és lluny,
la plana enjoiada
d'aquell fris mogut
i verd de les albes.
L'herba fa un perfum
com no en fa cap altra.
Corriol perdut
no et manca cap gràcia.
Si un cop et passí
d'altres m'hi aturava,
corriol gentil
de ma joia franca.
Quina pena quan
no et veuré com ara!

MUNTANYES EN LA NIT

Sóc dalt del cim com en la proa inmensa
d'un vell vaixell en una mansa mar,
les veles són la nuvolada densa
que el vent llunyà no pot encara inflar.

A mon entorn molts més vaixells reposen
tot esperant l'instant del comiat;
vaixells silencis, lurs tripulants no gosen
mirar enllà de l'horitzó emboirat.

Quan s'alci el vent i s'inflin les grans veles
tots els vaixells faran un sol camí
i en la buidor dels cingles les esteles
d'incerts camins, es badaran sens fi.

Coma, planell, roureda remorosa,
us durà el vent cap lleu record inquiet?
Esvelt pollanc, alzina esponerosa,
masia blanca, fajolâ en esplet!

Tots aquets cims, galeres fantasioses,
en l'alta nit a pler s'agençaran;
boira d'argent i estrelles tremoloses,
sentor de bosc i lluna radiant.

A quin convit iran adalerades?
Noces de reis o bé combat ardit,
—adéu planells i feixes perfumades—
de nit, els cims, se'n van vers l'infinit.

JOSEP MUNTEIS.

De La quietud del pendís.

CAMP DE FAJOL

(FOTOGRAFIA D' ANGEL NOGUERA)

LA CREU DE SANT FRANCESC

(FOTOGRAFIA DE FRANCESC VIDAL)

BELLES COSTUMS QUE ES PERDEN

EL BALL-PLA

El Ball-Pla és una de les notes més sobressortints de la nostra Festa Major. Abans d'explicar ço que era aquesta manifestació popular olotina, direm que el Ball-Pla d'ara no té res que veure amb el Ball-Pla de fa uns deu o dotze anys i menys encara amb el que fa vint anys. I ens explicarem: actualment el Ball-Pla ve a ésser com una mena d'exteriorització d'elegàncies masculines i femenines, de clenxes ben pentinades i vestits de seda, sense altra fi que passejar-se pels principals carrers i places de la ciutat a darrera dels *Gegants, cap-grossos* i *cavallins*, al só d'un acompanyat pas lent que toca una orquestra, que per aquest cas sol ésser «La Municipal Olotina». Després d'aquest passeig noctàmbul i d'exhibició, la comitiva se'n va a seure en les cadires que els hi tenen preparades en la Plaça i un cop allà les parelles. . miren ben assentadetes els focs artificials que'ls hi sol engegar el cèlebre *Relàmpago*. Més tardet són els primers d'entrar al Ball de Gala del Teatre Principal.

Tot això és el que fan les *gentils parelles* que assisteixen al Ball-Pla d'ara, si per confegit no'n surt un casori desgraciat o romàntic. El millor, però, d'aquesta festa és la gran gentada que afluïx aital dia a la nit als carrers i places d'Olot.

En canvi el Ball-Pla d'abans, a més a més d'ésser una passejada pública per les nostres principals vies i al só d'una música, a l'arribar a la Plaça Major, després dels tradicionals ballets dels *Gegants, cap-grossos* i *cavallins* (que és l'únic que no s'ha perdut encara), la comitiva del Ball-Pla, presidida per l'alcalde i demés autoritats locals, ballava les tres sardanes de consuetut (més tard reduïdes a una sola). La primera la presidia l'alcalde, la segona un jove olotí i la tercera un jove de la colònia estiuenca (talment com es feia en les sardanes del matí del dia 8); amb això es mostrava el motiu perquè és vestien d'etiqueta els concurrents a aquesta festa tan solemniat (1). Així és que el fer el *passant* pels carrers d'Olot era com ensenyar la cara i dir a tothom: ens havem mudat perquè anem a la Plaça a ballar «la dança més bella de totes les dances que es fan i es desfan».

Com a premi als balladors, l'alcalde, a més de les característiques toies a les damiselles, els obsequiava amb un magnífic castell de focs artificials.

En fi, era una festa vertaderament popular, en la qual s'hi ajuntava tot el poble.

Perquè, doncs, ara no es ballen les tradicionals sardanes? Tots el sabem i de sobres el *perquè*, i és trist el confessar-lo: perquè la major part dels concurrents no sabien ni el que eren els *curts* i els *llargs* i és feia un ridícul hatxe davant de tot el poble, no *treguent* la sardana i pifiant tots els punts; perquè el principal objecte de molts no era ballar amb aquell sagrat deliri i sentiment dels avantpassats la nostra bella dança, (que per ço es mudaven amb els millors vestits que tenien), sinó lluir les seves clenxes i vestits.

Ara que la sardana gairebé no hi ha cap olotí que no la danci, francament és molt lamentable que es vagi al Ball-Pla tan sols per a fer el maco.

Res, que les coses bones totes es van perdent!.

J. M.^a MIR MAS DE XEXÀS.

LA FLOR DE JONCE

Pels soleis de l'alta serra
les jonces hi han florit,
vostre blavor esblaimada,
qui vos l'haurà colorit?

Tal volta una fada rossa
vos esguardà un jorn d'istiu
i l'encís de sa mirada,
en vostres fulletes viu?

Potser del cel va baixar-ne,
un àngel o un serafi
i amb un sorris de dolcesa,
vos donà aquest blau tan fi?

O bè fou humil alosa
que encelant-se un jorn d'abril,
al baixar portà dels aires,
blava púrpura i subtil?

No seria una princesa,
allunyada del palau,
que en vostres fulles deixava,
randes de son vestit blau?

Contaume flors enciseres,
qui va d'arvos aquest blau,
vostre blavor de celatge,
és el color que m'atrau.

(1): Heus-encí perquè l'ajuntament exigeix que els concurrents vesteixin trajos, calçat i capella negres.

—Nosaltres soms flors divines
i de simbolisme sant,
això l'oreig ens ho conta,
dintre del bosc salmeja it.

Conta que una verge beïlla,
per l'estelada passà,
un matí de maig quan l'alba
començava a despuntà.

Duia mantell de celistia,
i la corona d'estels,
les califxes de l'albada,
eren sos finíssims vels.

La verge de Maig passant-ne,
damunt màrges i vergers,
les petites llevors nostres,
va sembrà en aqüets racers.

Nostre llevor fou portada,
dels jardins del Paradis,
i per cò sous tan blayoses,
el color de nos encis.

Nosaltres soms flors divines
i de simbolisme sant,
això l'oreig ens ho conta,
dintre del bosc salmejant.

MARIA MERCÉ DEVESA.

COM SI FOS UN NOU MIRACLE

(Aquarel·la)

Avui si què hem vist el sol:
dies ha què ens en pairàvem!
Després de tanta foscor,
la claror és cosa estranya:
talment en un gran destret
la guspira d'un miracle,
talment l'ofegat rescalç
que, tot sobte, s'abranda.

Els bous han sortit a bosc,
les nines enlluernades;
els bailets feien uns crits,
no sabien què els passava.

La tarda ha passat, suau,
ni una mica espellicada
per cap vent de mal alè.
Això si que era una tarda!

Ara els bous toràen de bosc
i una sorpresa els esguarda:
abans d'entrar al portal,
que els ofrena la cabanya,
per la força del costum,
primer volen abeurar-se.

Ara rai què els regs van plens
i no dejuns, com suara!

En arribar al viver
era un doll que regalava.
S'apropen, mes, esperats,
de sobte, ja se'n aparten;
alcan uns mugits al cel
i tornen a guaitar l'aigua:
el viver és ple d'estels,
talment lluminoses algues.

I els bous veuen a pleret,
a pleret, com en recança...

CAMIL GEIS. pvre.

A UNA DONZELLA

Tens el noble posat d'una regina,
ets la més bella nina
que mai ma pensa hagi pogut somniar,
ets d'eix poblet la noia més xamosa,
ta faç sembla una rosa
que les d'Abril podrien envejar.

¡I que n'ets donzelleta de bonica!
m'apar ta boca xica,
un roig clavell a punt d'esbadellar,
bé prou t'ho han dit una i mil vegades
que tens tu com en les fades
dos estrelles per ulls blaus com la mar.

¿Es què han pres tos cabells de les espigues
el color d'or, o digues
si són elles que a tu te l'han robat?
tens com ric enfilall de perles fines,
unes dents nacarines,
per donar a ta faç major beutat.

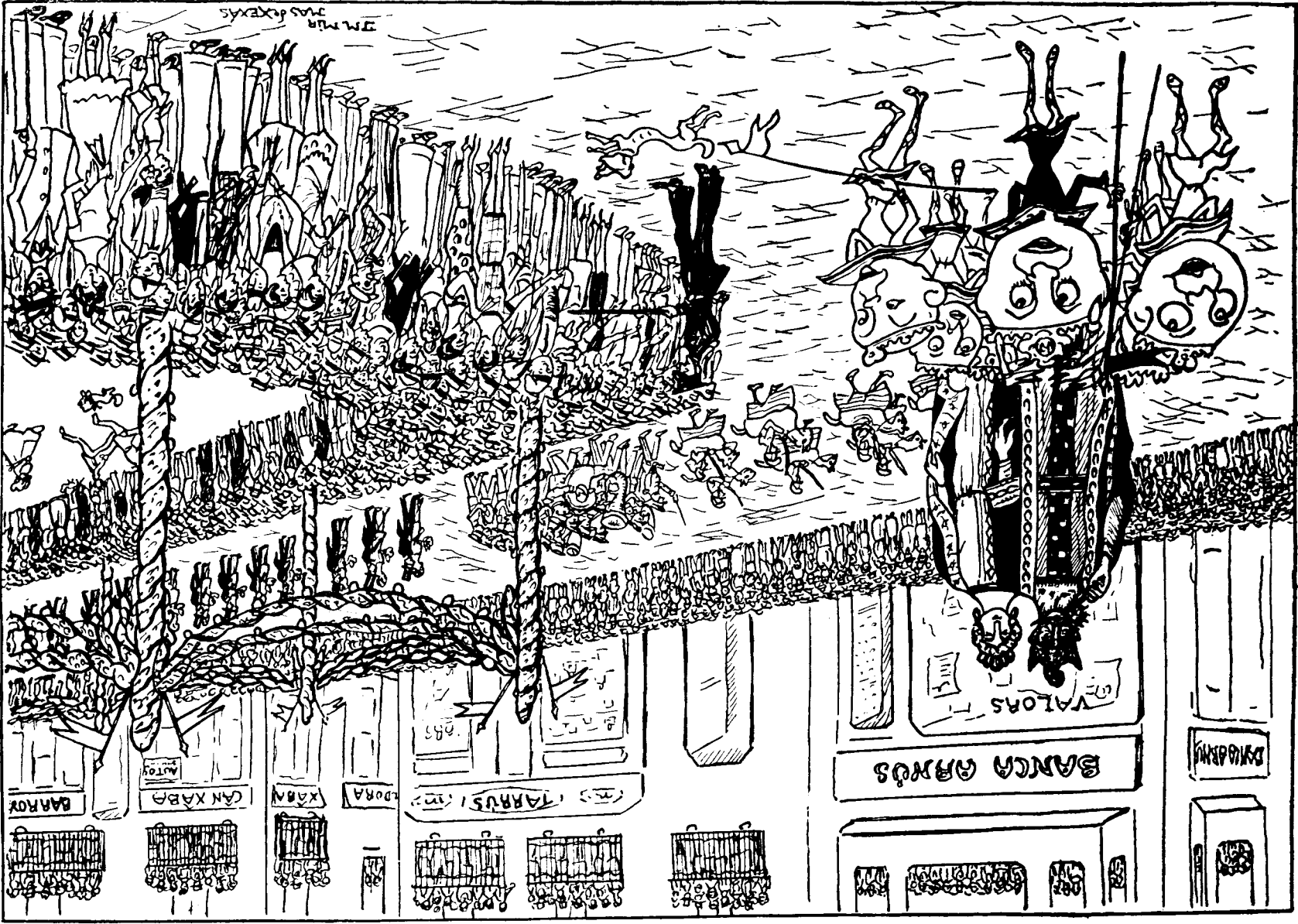
Tes gràcies, prou qu'envejen les donzelles.
com tu, voldrien elles
posseir aqueix dot de formosor;
mès ¿que'n treuràs de tanta gentilesa
si et manca al cor bonesa,
si no tens de les prendes la millor?

En tu l'orgull sempre hi ha fet estada,
i amb imperant mirada
allunyes al jovent del teu voltant;
si ets altiva, ¿que'n treus de ser formosa?
sense perfum, la rosa
és bella, prò li manca tot l'encant.

Jo voldria, que com la violeta
tinguessis donzelleta,
de la humilitat seva el ric tresor,
Aleshores... deixant de sè orgullosa,
fores, nina xamosa,
l'estimada regina del meu cor.

ROSA SACREST.

NOTA TÍPICA DE LA FESTA MAJOR

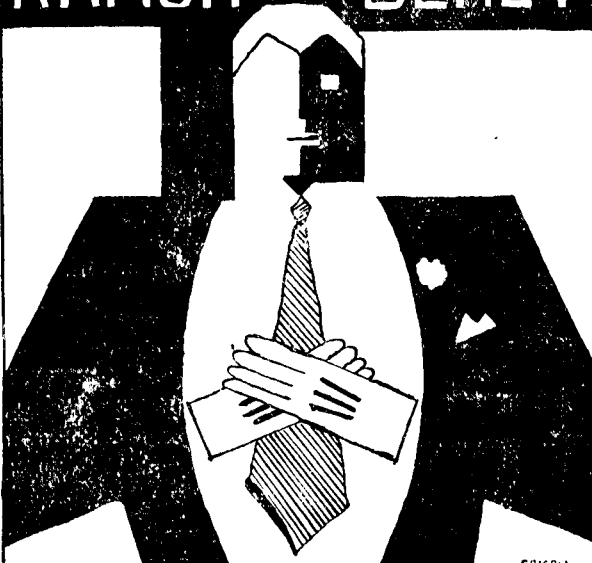

EL BALL-PLA

DIBUIX DE J. MIR MAS DE XEAS.

RAMON BENET

**MERCERIA
CAMISERIA NOVELTATS
MAJOR 11 OLOT**

AUTOS DE LLOGUER

Venda i Cambi de bicicletes i accessoris
Taller de Reparacions i Esmalts

SALVADO ALSINA

Plaça Clarà, 1

Telèfon, 293

OLOT

Basar de Calçat

Grans existències desde lo més senzill al
més refinat gust.

Josep Corcó

Es de la vostra conveniència comprar en
aquesta casa

Secció de mitges i mitjons - Preus Incompatibles

PLAÇA CAPELLANS, 13 **OLOT**

SASTRERIA

DE

Joan Oliveras

SANT ESTEVE, 27

OLOT

Cooperació Fabril

S. A.

FABRICA
DE GÈNERES
DE PUNT

Especialitat en Sueters i Xalecos fantasia, Bufandes, Cersels, etc., etc.

MAJOR VILA VELLA, 2-8 - **OLOT** - SANTA MAGDALENA, 1-2

¿Voleu gosar del art més gran del Mont?

Compreu un aparato i discos

“La Voz de su amo”

que's venen en la casa

E. MOLAS TRASFI

CLIVILLERS, 21

UNIC AGENT EN OLOT

d'aquesta acreditada marca i podreu sentir les obres musicals amb tota claretat.

Fonografos desde 75 Pessetes.

Gran varietat en discos - Esposició permanent en juguets.

RAQUETES I PILOTES TENNIS

CARLES BADIA

PINTOR, DECORADOR, DAURADOR
DECORACIONS ORIGINALS I DAURATS AL TREMP DE TOTA CLASSE

Plaça Clarà, 12-baixos-OLOT

**GARAGE
NOGUER**

PLASSA CLARA, 10-TELEF. 292

OLOT

Jaume Bot

Cordilleries Mecàniques de Jute i Cànem

*Fàbrica. Sta. Magdalena, 12
Despatx: Lorensana, 4
Olot-(Girona)*

Motors, Reparacions e Instalacions
Elèctriques

DE

Pere Más Palol

PLAÇA CLARA, 10

OLOT

Taller de Construcció i Reparació
de tota classe de Maquinaria

Vda. i fill

DE

MIQUEL RAS

Aquesta casa té una secció especial
per a tota classe de treballs per
obres artístiques i sencilles

Pressupostos i Catàlegs al
que els he sol·liciti.

SOLDADURA AUTOGENA

Carrer de Santa Creu, 7 - Llosa, 10 - Teléfon, 255

OLOT

CIRURGIA I ORTEPEDIA

V. TORT MATAMALA

INSTRUMENTAL DE CIRURGIA ■ MOBILIARI CLINIC
ARTICLES DE GOMA ■ COTONS ■ GLASSES ■ BENES

BRAGUERS I APARELLS

ORTOPEDICS

F'AIKES I COTILLES

GABINET ORTOPEDIC BAIX LA DIRECCIO
DEL CIRURGIA - ORTOPEDISTA

VICENTS TORT

BARCELONA:

3 Colón 3 (Plaça Reial)
25 Rambla del Centre 25
20 Escudillers 20

PALMA DE MALLORCA:

14 Palácio 14

BASA Y PAGES

CARRER DE CALABRIA, DEL 66 AL 76

TELEFON H. 686 - Direcció telegráfica: «ABAGES»

BARCELONA

Casa especialitzada en relleus. Calendaris.
Pay-Pays. Cartells esmalts.

Cartronatge artístic propi per a la fotograffia.
Carnets per a balls. Esqueles. Recordatoris.

Unics dipositaris per a la venda a l'engrós
de les plaques fotogràfiques

MARCA

"EL MCLINO"

de la casa

Dr. C. Schleussner A. G.

DE

FRANKFURT

FÁBRICA DE XOCOLATA

Sabel BARNADAS

Participa al públic en general i a la seva clientela en particular, haver traspassat la seva fàbrica de xocolates al acreditat industrial d'aquesta ciutat

D. Antoni Carreras

i al ensems que dóna les gracies per les atencions que fins avui li han vingut dispensant, els prega tinguin les mateixes amb el seu successor, qui els servirà amb la pulcritud de sempre

SANT RAFAEL, 13. - OLOT

XOCOLATE
CARRERÀS

CASA FUNDADA EN 1790

OLOT

andorrà
sastre
OLOT

TEATRE • CINE • IDEAL PARK • OLOT

FESTES DE NOSTRA DONA DEL TURRÀ. — Dies 8, 9 i 10. Tarda i Nit. Sensacional Aconteixement. El més gran que s'ha presentat a Olot.

MIKABELIS ESPECTACLES. COMPANYIA DE REVISTES, amb variat repertori tots els dies.

Dia 8. — Programa de cine. «A Punetazo Limpio» per Richard Talmatge.

Dia 9. — «La Novela de un Colegial» drama en 5 parts per Max de Rieux.

Dia 10. — «La Boda de Rosina» comica per Aba Tmót.

Els títols de les Revistes i demès detalls s' anunciaran per programes